

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 199.

V Ljubljani, v sredo 2. septembra 1885.

Letnik XIII.

Prazne nade nemško-liberalcev.

Bivša liberalna vladna stranka, koja je, bivajoč na krmilu, svojega Plennerja ml. vedno za rojenega finančnega ministra smatrala in po svetu razglašala, stavi sedaj vse svoje upanje na avstrijske Poljake, o katerih se ji je nekje sanjalo, da se menda v narodnem oziru silno okrepujejo in se še bodo. To okrepcavanje v narodnostnem oziru mora pa obuditi rusko nezadovoljnost, kajti Rusija nikakor ne bo mogla z mirnim očesom gledati, tako kalkulirajo ti možje, kako da so Poljaki vedno krepkejši in bo od Avstrije zahtevala, da se jim krušnjak narodnostnih pravic nekoliko višji postavi, kakor ga imajo do sedaj. Avstrija bo Rusiji prijaznost skazala, tako računni nemško-liberalna gospôda dalje, in bo najprej odstavila finančnega ministra Dunajevskega. S tem bode pa dregnili v sršenovo gnjezdo pri Poljaki. Poljski klub se bo uprl Taaffejevi vladi, dosedanja večina in železni obroč sta propala, z njima vred pa tudi — grof Taaffe! Kaj pa potem? Kaj drugzega kot nemško-liberalno ministerstvo s kakim Chlumetzkyjem ali Plennerjem na čelu in v Avstriji bodo zopet pečene ptice v usta letele, škoda da ne vsem, temveč le nekterim liberalcem na krmilu stoječim, ki bodo zopet jeli ustanovljati razne banke, graditi železnice, ki se svoj živ dan izplačale ne bodo in napojninska teorija ostala bo zopet od mrtvih!

Kaj, ali ni to divna domišljija, ki bi vsakemu pesniku čast delala? Srečen je človek, ki se ob slabem vremenu na ta način svoj dolg čas preganja in kedar se mu slabo godi, na ta način tolaži!

Kako pa je v resnici s Poljaki? Ali se ne pečajo z idejami, ki so Avstriji nevarne, Rusiji pa vsaj nepriročne? Kaj še! Današnji Poljaki opustili so prazne sanje po samostalnem kraljestvu, ktero je domača nesloga in zavist tujcev vničila, vničila vsaj za toliko časa, dokler najmanj jedna treh držav, ki so si poljsko kraljestvo razdelile, kompaktna

ostane, kakor je taista dandanes. Današnji Poljaki so zadovoljni s tem, kar imajo sedaj v Avstriji in so tudi lahko zadovoljni, kajti samoupravo in narodne pravice imajo, kakor noben drug slovanski rod pod našim cesarjem, razven Hrvatov pod oger-sko krono. Čemu bi pač toraj gojili prevratne in strmoglavne ideje, ako dobro vedó, da bi jim taiste le v pogubo, nikakor pa ne na dobiček bile?!

Kot taki pa Poljaki Rusom prav nič ne morejo nevarni biti, pač pa so avstrijski Poljaki dobri sosede Rusom, odkar so se prekucijski politiki popolnoma odpovedali. Velika bedarija je toraj, če Nemci mislijo, njim na ljubo vtikala se bo Rusija v naše notranje zadeve. Kaj še! Tudi pičica se ne bo na rusko komando v avstrijski notranji politiki prestavila. Rusija je popolnoma zadovoljna s politiko, kakoršno ima sedaj Avstrija inter muros, dokaz temu je velika odlika reda Aleksandra Nevskega, ktero je ruski car v Kromerízi našemu ravnatelju notranjih zadev, ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju na prsi pripel. Danajevski Nemcem na kljub in avstrijskim financam na korist še ostane, železni obroč je tudi še trden in večina državnega zbora tudi ne bo še Taaffeju hrbta obrnila. Vsa kombinacija, s ktero si liberalni Nemci dolčas preganjajo, toraj ni nič vredna, kakor mehurček iz mila v solnčnem lesku. Pihneš in ga imaš, prihodnja minuta pa vse vniči in niti videti ni več, kje se je spreminjal v mavričnih barvah. Rusija se bo pač varovala v Avstriji Nemcem kostanj iz žarjavice pobirati.

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

VII.

Ti trije zgledi naj pojasnujejo, kakšne nazore da so imeli s prva profesorji — vsaj na Ljubljanski gimnaziji — o podučevanju. V njih se nam kaže duh, ki je navdajal takrat učnike in duh ta je bil naj-

prej krščanski, strogo katoliški, verski. Vera se jim ni zdela neka „privatna zadeva“, ktera nima z življenjem, zlasti ne javnim, nič opraviti; ampak vera naj bi popolnoma prešinjala podučevanje. Kako da je bilo s prva na Ljubljanski realki, nam kaže že to, da je bil vodja njen od njene vstanovitve l. 1852 do l. 1860 duhovnik, in sicer mnogozaslužni Mihael Peternel, mož ves vnet za vednost, a ravno tako značajan in zgleden duhovnik.* On je trezno pa krepko vodil novo šolo do napredka, kar mu morajo vsi priznavati; kako da je umeval on razmero šole in življenja, nam je popisal v letopisih, ki so za njegovega ravnateljstva izvrstno vredovani, članki v njih so večinoma iz njegovega peresa. Pod takim vodstvom se ni mogel vrivati v šolo tisti duh, kateri se ponša s zaničevanjem vernosti, cerkve in duhovstva. Vlada je pa na svoji strani pokazala, kakšnega duha da hoče imeti na realki. Da bodele prav spoznali tadanje razmere, mislite si le, da bi dandanes duhovnik postal vodja na kaki realki. Gotovo bi zahtevalo liberalno časopisje, da naj zdravniki preiskujejo, je li minister še pri pameti ali se mu meša, ker je izbral takega vodjo. Glejte, kako smo napredovali v dvajsetih letih! Leta 1861 je prišlo vodstvo posvetnemu gosposdu v roko; pa kake spremembe v vodstvu so bile nekaj let! Kakor da ne bi bilo pravega moža blizu, treba je bilo iskati vsako leto drugega vodjo.

Ako sedaj, ko smo se malo ozrli na prvo dôbo sedanjega šolstva, prašamo: Kaj je bilo vzrok, da je v podučevanju vladal pravi krščanski duh, da sta se vera in veda na gimnazijah lepo vjemali: ne moremo odgovoriti, kakor, da so profesorji sami — vsaj večinoma — napolnjeni bili s tem duhom. Profesorji so zavedali se dolžnosti, ki velevala odgojevati mladino versko-nravno in niso menili, da je ta dolžnost samo na papirji. Ta dolžnost veže vsa-

*) Ta izvanreden mož vsakako zasluži, da bi se mu postavil tudi literaren spominek. Morebiti se bode dobil kak spominec ranjkega, ki bi narisal v primernih potezah njegovo življenje in delovanje.

LISTEK.

Zemljepisno-zgodovinski opis Novomeškega okrajnega glavarstva.

(Konec.)

Iz zgodovine te župnije imamo le malo črtic, če tudi je jako stara. Že leta 1399 je to župnijo zamenil avstrijski vojvoda Viljem z Zatiškim samostanom za Tržič. Za te dôbe je obsegala tudi Žužemperško župnijo. Naslednje leto je to potrdil in župnijo vtelesil samostanu papež Bonifacij IX. Imena župnikov iz srednjega veka so se nam ohranila ta-le: Pirs de Rothenbüchel (l. 1378), Janez (l. 1399), Kancijan Redel, ki je postal kanonik ob ustanovitvi Novomeškega kapitlja (l. 1496) in Albert (l. 1498). Leta 1777 so sezidali cerkvi nov zvonik, 7 let pozneje pa drugo zidovje. Duhovno pastirstvo oskrbuje župnik in kaplan.

Po okolici so našli tudi star denar in orožje iz dôbe Rimljanov, kar svedoči, da so po teh krajih bivali.

Za vasjo Korito so vzdiguje holmece Gradišče, na podnožji pa se razprostira polje „na Gomilah“ zvano. Po imenu soditi, nahajajo se tu grobi iz rimljanske dôbe, ki znabiti hranijo dragocene ostanke.

Poleg okrajne ceste proti Trebnjem stoji med stoletnimi lipami prijazni gradiček Mala vas. Tu je zagledal luč sveta slavní misijonar Indijanov g. Friderik Baraga (dné 29. junija 1794). Bil je tudi slovenski pisatelj in napisal za narod več podučnih knjig, izmed katerih ste se Slovencem najbolj priljubili knjigi „Dušna paša“ in „Zlate jabolka“. Umrl je kot škof v Marketu v severni Ameriki (dné 19. januarja 1868). Oče njegov je bil Lah, mati pa pobožna Slovenka gospa Katarina Jenčič.

Šola ima župnija že precej dolgo. Staro poslopje je l. 1841 pogorelo; potem pa so sezidali sedanje poslopje. Prvega učitelja pomni ljudstvo nekega Oseneka; za njim domačina Lovro Smoliča. Za tem je celih 47 let tu služboval Ivan Tomšič; temu sta pa sledila Štefan Pirnat in sedanji učitelj g. Ivan Rihteršič. Radi obilega števila otrok (300) se bode šola spremenila v dvorazrednico.

Z Dobrniško občino je politično združena tudi župnija.

Selo pri Šumberku.

Ta župnija se razprostira po goratih tleh (458 m.) proti zahodni strani od Dobrnič. Tudi je skrajna zahodna meja Novomeškega okrajnega glavarstva. Župnija je postala samostojna še le leta 1788. Do te

dôbe je pripadala k Dobrniški župniji. Duš ima okolo 600.

V okolici je videti razvaline dveh gradov „Kozjeka“ in pa Šumberka (Schönberg), ki je sedaj kmetsko imetje.

Na precej visokem holmci (457 m.) štrle razvaline Kozjeka v mirno dolino. Tu je v 13. in 14. stoletju živel imenitna rodbina Kozijakarjev. L. 1422 nahajamo Viljema Kozijakarja župnika v Beli cerkvi in arhidijakona Slovenske meje. Slednjega potomea iz te rodbine Ljudevita so pa Turki (l. 1475) v sužnost odgnali in ga za drago odkupnino naslednje leto izpustili. Ta dogodek opisuje tudi Jurčič v knjigi „Jurij Kozijak“.

Župnija ima tudi lastno župnijo.

Vsa Dobrniška župnija broji 2551 duš. Hiš je 508, vasi z zaselji vred pa 45.

Šentlovrenc (Velika Loka).

—Ta župnija se razprostira proti severni strani od Trebnja po prijazni dolini, ktero preteka Temenica. Dolina je znamenita radi lepih travnikov. Bavijo se ljudje tudi mnogo z živinorejo. Potujoč po teh krajih vidiš tudi res lepo pleme. Sploh velja, kar se je reklo o sosednjih župnijah.

Župnija je nastala (1768) deloma iz Šentvidske, deloma iz Trebanjske.

kega profesorja na srednjih šolah, ako tudi ne podučuje veronauka. Kajti vsa odgoja mora biti versko - нравna; tedaj tudi odgoja v podučevanju matematičnem, zgodovinskem, naravoslovnem. Ali so zadnji profesorji izvzeti? Ali smejo oni podučevati protiversko in protinravno? Kaj pa službena prisega? Kaj pa plača, katero dobivajo profesorji: ali je ne dobivajo zato, ker so se zavezali, da bodo spolnivali svojo dolžnost? In kakšna versko - нравna odgoja mora biti n. pr. pri nas na Kranjskem? Pri nas poznamo — izvzemši k večjemu 400 inovernikov — katoliško vero in katoliško naravoslovje. Tedaj je očitno, da mora biti po šolskih zakonih v naši deželi katoliška vzgoja na srednjih šolah in ne drugačna, dokler nimamo drugih postav. Po tem so se ravnali nekdanji profesorji in imeli so to za svojo dolžnost. — Ker je sv. cerkev varuhinja katoliške vere in pravosti, je sv. cerkev tudi dolžna nadzorovati srednje šole. Sedmi člen konkordata se tako-le glasi: „Na gimnazijah in vseh tako imenovanih srednjih šolah, ki so namenjene katoliški mladini, bodo nastavljeni samo katoliški možje za profesorje in učeničke, in vse podučevanje se bode vravnavalo tako, da se bode pravilo krščanskega življenja vtisnilo v srce, kakor ravno nanese predmet, ki se razlaga.“ In člen peti veli: „Vse izgojevanje katoliške mladine v vseh šolah, bodisi javnih kakor tudi zasebnih, se bode vjemalo z naukom katoliške vere. Škofje bodo pa po svoji lastni pastirski dolžnosti vodili versko vzgojevanje mladine v vseh učiliščih, javnih in zasebnih, in bodo skrbno pazili, da se ne bode v nobeni stvarini kaj nahajalo, kar bi bilo nasprotno katoliški veri in нравni poštenosti.“ Konkordat, podpisan l. 1855, 18. dan avgusta, je bil do l. 1870 cesarska postava, cerkveni zakon je pa še vedno. Škofje so izvrševali to nadzorovanje po svojih komisarijih, ki so opravljali svojo službo zaradi „škofom lastne pastirske dolžnosti itd.“ Naj k temu še privzamemo, da so imeli takrat dijaki vsaki dan ob gorkem letnem času sv. mašo in tudi enkrat na leto kratke duhovne vaje in petkratno spoved, potem smo dovolj pokazali, kaj je gojilo nekdanjega duha na gimnazijah.

Pa to je bilo nekdanj: dandanes je drugače, precej drugače. In kako da je dandanes, to bodo kazali prihodnji sostavki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. septembra.

Notranje dežele.

Židovski-liberalni Dunajski listi, na čelu jim „N. fr. Pr.“, jeli so pisati meter dolge jeramijade o nalogi, ktera se je v *nemškem taboru* vkoreninila in ga sedaj spodjeda na vse kraje. Kaj bo z liberalnimi pridobitvami, poprašujejo židovski časnikarji, če se Nemcem res ne bo moč združiti v jeden krepak tabor, ob katerem bi se slovanske povodnji valovje razbijalo? Vse pojde rakom žvižgat,

kar smo si v teku časa priborili z obilno prelitim črnolom in s tisoči izdanih goldinarjev. In Dunajski židovski listi imajo prav, to se zná, da iz svojega stališča, ako tako javkajo; kajti dobro čutijo, da je njihovemu liberalizmu poslednja ura že jako blizu. Tudi nemški narod, po katerem so do sedaj židje tako rekoč kar hodili, zraven so ga pa tudi prav po svoji volji za nos vodili s svojim pisačenjem in ga kolikor koliko še, jel je uvidevati, da tako ne gré, da mu gré na ta način voz vedno bolj na pot, kjer bo svoje dni popolnoma v blatu obtičal, če se ob pravem času ne zavré. Med nemškimi poslanci so nekteri to sprevideli in le-ti hočejo sedaj napraviti poseben klub, nemški klub se mu bo reklo, pred katerim se židom hlače tresejo, kajti so možje v njem, ki vse laglje vidijo, kakor pa ravno žida. To bi bilo nekaj; ali ker nobena reč pod solncem ni brez madeža in tudi solnce samo, kakor je sicer uzor čistosti, jih ima — tako imel bo tudi ta nemški klub v državnem zboru preveč skrajnosti; preveč bo imel veliko-nemškega in premalo avstrijskega duha. Kar bo on po eni strani koristil, ker bo židovski osat pulil iz nemškega naroda, toliko bo pregrešil po drugi, ker se bo nagibal na veliko-nemško stran, kar nekteri njegovih letošnjih stebrov že lansko leto niso skrivali, ko so z Bismarkom žugali. Le-ti možakarji, kakor so Knotz, Pickert, Strache, Schönerer, so se s svojim prenesramnim koketovanjem z združeno Nemčijo celó lisjaka Bismarka v zadrego spravili. No, vsaj v navidezni zadregi požugal jim je od daleč iz svojega zatišja, da se jim kot avstrijskim podanikom ne spodobi tako govoriti. To bo slaba stran nemškega kluba v državnem zboru. Facit vsega pa je ta, da bo razpor v nemškem narodu židovski liberalizem najbolj občutil.

Rogovileža v Liberici na Češkem, ki sta se posebno odlikovala s pobijanjem oken pri ondašnji „Besedi“, imajo že pod ključem. Prvi je 24letni komi Scholze, drugi pa 16letni Raab. Oba so zaprli zaradi hudodelstva javnega nasilstva. Mir in red po mestu sta napravljena. Kakor telegram sporoča so se neredov le nedorasli fantalini vdeležili.

Vnanje države.

Rajstni dan presvitlega cesarja Franca Jožefa praznoval se je letos tudi v vroči Afriki, oziroma v Egiptu, jako sijajno. Prvokrat videli so letos Aleksandrijski prebivalci, kako da pravi Avstrijan svojega vladarja ljubi, kako da se ga spominja celó na tujem. Misel sprožila sta namestni konzul avstrijski g. Pereira in pa konzularni eleve Mikulicz in sta vse avstrijske podanike povabila na večerno zabavo na nek vrt. Ob 8. uri zvečer so začeli. Vrt je bil sijajno razsvitljen z lampijoni in električno lučjo. Namestni kralj egiptovski poslal je takoj, ko je za nakano zvedel, svojo godbo na vrt, ktera je zbrane Avstrijce, katerim se je tudi mnogo družih ljudi pridružilo, pozno v noč razveseljevala. Aleksandrijski guverner Osman Orti paša čestital je namestnemu konzulu na ime cesarjevo in je potem več časa avstrijskim podanikom govoril jako toplo na srce. Ko je skomčal, zasvirala je egiptovska godba našo cesarsko pesem. Namestni konzul zahvalil se je potem za častitko in je napil na zdravje kedivu, na kar je godba zopet zasvirala egiptovsko kedivialno koračnico.

Srbske železnice, s katerimi je naša iztočna trgovina v najtesnejši zvezi, bližajo se polagoma svoji dovršitvi. Na jugu proti turški meji potegnili so temelje že do soteske pri Djipu. Proga Niš-Leskovaca izročila se bode prav skoraj prometu. Od Leskovaca pa do Vranje do turške meje pa je še nekoliko bolj daleč, kakor od Niša do Leskovaca. S tem korakom, kedar se namreč izroči že-

leznica do Leskovaca dovršena javnemu prometu, povzdignila se bode zopet naša trgovina v Srbiji prav zdatno, kajti Leskovac leži v jako rodovitnem in bogatem kraju srbske dežele. Prava trgovina z jutrovi kraji oživela bo pa pri nas še le tedaj, kedar se dodela na srbski zemlji proga Leskovae-Vranja, na turški pa Vranja-Skoplje. Ta proga vezala nas bo potem naravnost z egejskim morjem in se bo leto za letom na milijone blaga po tej poti od nas na južne kraje oddajalo, kakor tudi ga bo veliko od ondot k nam prihajalo. Srbska je pomen te svetovne proge razumela, Madjari so ga tudi razumeli, kajti speljali so jo tako, da pojde glavni promet skozi Beligrad in Budapešt. Naše bosanske železnice pa še vedno čakajo, kedar se bode potegnile do Mitrovice, kjer bi se vezale s turško progo Mitrovica-Skoplje-Solun. Zamudili smo sicer že veliko, vendar se bo pa zamuda kolikor toliko še popraviti dala, če se proga iz Sarajeva potegne do Mitrovice.

Minulo nedeljo imeli so v Bordeauxu volilni shod, na katerem je bivši francoski minister-ski predsednik *Ferry* razvijal svoj program. Ferry je odločno proti temu, da bi se ustava podvrgla reviziji, kakor tudi temu, da bi se odpravil budget na bogočastje t. j. da bi se duhovnom plače ustavile in kar cerkve državnega denarja dobe. Naselbinske politike misli Ferry, da je konec. Ko bi je pač bilo, bi za Francoze ne bilo slabo. Iztočna Azija jih bo še toliko stala, če se bodo po dosedanjem načinu ondi naselili hoteli, da bodo lahko državo na njej zapravili, pa še ne bodo nič prida dobička imeli. Novega naj nikar nič več ondi ne poskušajo, to pa kar so si do sedaj priborili, skušajo naj si ohraniti, če nečajo, da so milijoni zavrženi, ktere so izdali za okupacijo Anama in Cochinchine. Poglavitno pozornost, pravi Ferry dalje moramo obrniti na republiko, da bo ona res vladila podobna postala. Zunanji svet nas spoštuje, ker smo še vedno močni. Močni pa ostanemo tako dolgo, dokler ne bomo zgubili zaupanja v lastno moč in pa dokler ne se bomo sami spoštovali. Za to je naša nasvetejša dolžnost, anarhijo z vsemi le možnimi sredstvi pobijati, kajti gorje nam, kedar se anarhija republike polasti. Evropa bi nam v tistem trenutku odrekla svoje spoštovanje in zgubljeni bi bili.

V *osrednji Aziji* borite se dve velesili tudi na trgovskem polju že več časa za prvenstvo. Angleška in Rusija spodbijate druga drugej tla in če hočemo pravični biti, moramo odkritosrečno priznati, da se Rusom Angleži povsod vmikajo. Rusi pa tudi razumejo svojo reč. Pri njih gre vse lepo drugo za drugim. Najprej pride Kozak s svojim konjem, za njim pa trgovec s svojo kramo in vspeh je neizogibljiv. Ljudje po srednji Aziji deró jim skoraj nasproti. Angleži so si tudi prizadeli, kolikor moč blaga tjekaj navleči, ker pa niso imeli vojaške podpore, spodrinili so jih takoj Rusi, deloma z veliko carino, ki so jo na vse angleško blago naložili, deloma pa tudi s tem, da tistega blaga niti skozi mejo niso pustili. Dalje se mora Rusom priznati, da oni poleg trgovine in dobička tudi vrlo skrbé za potrebno oliko v deželi. Kjer se naselijo, lotijo se takoj povsod cestá in skrbé z dobrimi postavami za javno varnost. Kjer so Rusi naseljeni, povsod odlikujejo se dotični kraji že po svoji zunanosti. Domačini so to sprevideli in razloček spoznali kakošen je med Rusi in Angleži. Anglež, kamor pride le ožema; njemu je prva skrb lastni žep, za blagor podvrženega rodú se ne peča ravno preveč. Rus mu je v tem oziru živo nasprotje. On najpoprej preskrbi, kar potrebno spozná za občni blagor, za javno varnost in za zložnejši promet, potem še le odpre svojo kramo: „Kdo dá več!“ To je tudi vzrok, da Rusi v srednji Aziji počasi sicer, toda stalno prodirajo, Angleži se pa tudi počasi sicer, toda stalno umikajo. Povsod ondi po srednji Aziji, kjer pred nekaj leti ni bilo nikake boljše varnosti, kakor v srednji Afriki za potujočega človeka, Evropejca, so dandanes kosaške postaje in dobre ceste, ki skrbé za varnost in promet v prvi vrsti. Tako se bodo Rusi polagoma dalje pomikali proti jugu in iztoku, dokler se ne bodo pri morji vstavili, ktereга so na iztoku pri reki Amur že dosegli. Tedaj bodo še le popolnoma na konji, kajti prava trgovina brez morjá, ravno tako malo veljá, kakor brez denarja.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 2. septembra. (O šolah.) Česar se človek najhuje brani, tisto ga najraje doleti. Tudi beli Ljubljani se je taka zgodila gledé nemške šole. Kako smo se je branili za žive in mrtve; koliko se ji je ugovarjalo na rotovži, po časnikih; koliko prepira provzročila je ona po krémah in koliko „pereat“ zabrisalo se je na njen porod! Vendar vse skupaj ni nič pomagalo. Že letos pričel se bo v nji poduk na podlagi nemškega jezika v I. razredu, ki se bo potem leto za letom nadaljeval. Vlada ima pa Slovence tako rada, da jim ni le dala, česar so se na vso moč branili, temveč jim je poleg tega tudi še „Schulvereinovo“ šolo naklonila, ki bo pri naših sedanjih razmerah pravo peto kolo v Ljubljani. In res, čemu li nam bo? Nemška mestna šola sprejemala bo

Razun župnijske cerkve ima še pet podružnic. Šola je jednorazrednica.

Čatež pri Turnu.

Kake dve uri hodá od Trebnjega proti severozahodu je na precej visokem holmci (431 m.) Čatež. Župnija je skrajna severo-zahodna meja tega okrajnega glavarstva.

Najznamenitejši vrhunci so: Zaplaz (609 m.) Kržišče, kjer so bajé paganski Slovenci kresove zažigali svojim malikom; Kincej, Hrib s krasnim razgledom po okolici, in Rovinji vrh. — Potoki pa ti-le pretekajo okoli: Crknica, izvirajoča pod Crknjem, meji Čatežko in sv. Križko župnijo. Izliva se v Turnišico. Dušica izvira pod Zaplazom, steka se v Mirno. Cedilnica izvira pod Dolenjo vasjo in se steka pod Mirnskimi gradom v Mirno. Koderlajs pod Pazino, deli nekoliko Čatežko in Šentlovrenško župnijo.

Ljudje se živé ob živinoreji, poljedelstvu in vinarstvu. Največ dobička jim daje vinarstvo. Najznamenitejše vinske gorice so: Sajenice, Križ, Križka reber, Jerovec, Laze, Zagorica, Kincej, Krivica, Beber, Nova in stara Gora, Bič, Kržišče, Čatežka gora itd.

Župnija je bila ustanovljena leta 1785 iz vasi sosednih župnij: Mirne, Trebnjega in sv. Križa. Duš ima 1050, ki živé v teh le vasi: Čatež z Zaplazom,

Razborje, Kržišče, Čatežka gora, Okrog, Križ, Križka reber, Goljek s Hribom in Jelšo, Vrh z Ženjekom, Ribnica, Zagorica s Pazino, Dolenja vas, Gorenja vas s Sajenicami, Roje.

Kakor je župnija sama na sebi majhna, vendar je v političnem oziru jako razkosana. Spada pod štiri župnije (Veliko Loko, Moravče, Trebnje in Mirno) in dve okrajni glavarstvi (Novo mesto in Litijo).

Župnijska cerkev je posvečena sv. Mihaelu; podružnici ste pa le dve: cerkve sv. Urha v Okrogu, ki je jako stara; ima gotičen prezbitelj in zvonik; in pa sv. Jerneja na Vrh, ki je tudi stara videti. Na Zaplazu, četrť ure od župnijske cerkve stoji pa romarska kapela Matere Božje, znana in sloveča božja pot po vsem Dolenjskem in preko Hrvaškega. Obiskuje jo mnogo romarjev dan na dan. Glavni shodi romarjev pa so binkoštni ponedeljek, petek po velikem šmarnu in soboto po sv. Mihaelu. Krasen razgled je z Zaplaza daleč po okolici.

Dušno pastirstvo oskrbuje župnik g. Karol Hofer. Šola je dobila župnija okolo leta 1857. Šolskih otrok je nekaj čez 100.

Vsa Loška občina, h ktere deloma pripada tudi Čatež, broji 2208 prebivalcev. Hiš je 423, vasi z zaselji vred pa 43.

P. Florentin Hrovat.

otroke vseh tistih talmi-nemcev in marsikterega Slovence, ki mislijo, da njihov otrok ne bo mature naredil, če se mu modrost ne vtepa na podlagi nemščine v glavo.

Ker se pa tu pa tam po mestu sliši, da se je „Schulvereinova“ šola za to ustanovila, ker se v mestnih šolah ne bo več nemščina podučevala, zdi se nam naša dolžnost tukaj javno izreči, da to ni res. V mestni glavni šoli nadaljeval se bo še poduk v nemščini pri tistih otrocih, ki so se je lani v prvem letu učili, tudi še letos in druga leta do dovršenja dalje. Pri teh pa, ki letos vstopijo, pričel se bo pa poduk v nemščini še le v tretjem letu, kar za vsprejem na srednje šole popolnoma zadostuje.

Na gimnaziji imajo namreč tudi take oddelke, ki so slovenski, in v tistih se naši fantje, kateri mestne šole obiskujejo še veliko več naučijo, kakor pa bi se naučili v nemškem oddelku dotičnega gimnazijskega razreda. Ni se toraj nikomur bati, da bi se fant ne naučil nemščine ali pa sploh premalo naučil, če ne bo v nemško šolo hodil. Le v slovensko šolo jih vpisujejo tudi tiste, ktere ste za gospode namenili; kajti v slovenski šoli bo vaš sin razumel, kar se bo učil in si bo s tem napravil trdno podlago temeljnih znanosti, na kateri mu pojde v latinskih šolah poduk prav gladko izpod rok. Nemščine se bo pa tudi v slovenski šoli toliko naučil, da bo na tem svetu lahko prav dobro shajal z njo, po smrti pa tudi v nebеса prišel, če bo po kristjanski umrl.

Iz Gorice, 31. avgusta. Žalostna nam majka, kam smo prišli?! Ajševiška zadeva tlači nas kakor mōra. Naši ljudje so že več časa pod ključem v preiskavi zaradi nje, pobalini pa, ki so jo z nesramnim svojim veleizdajskim kričanjem „evviva Italia!“ provzročili na zemlji in med narodom, ki je vedno zvest svojemu cesarju, hodijo pa prosti okoli, in vendar sem večkrat čul, da je tisti ravno tak tat, ki vrečo drži, kakor pa oni, ki vanjo meče! Bog večni pa vé, kako se bo ta pravda ajševiškim mladenčcem iztekla, ker so v rokah preiskovalnega sodnika, ki ne zná slovenščine, fantje pa laščine niso zmožni. Tudi bi bilo želeti, ko bi zadeva prišla pred drugo sodnijo, kakor je pa Goriška, ktere dva auskultanta in pa predsednikov sin so tudi v preiskavo zamotani. S tem nečem misliti, da bi se morda ne sodilo po pravici, ali ljudje so že taki, da imajo več zaupanja, če vedó, da je reč v rokah, ki niso na nobeno stran nič prizadete.

Domače novice.

(Novo šolsko leto) prične se na Ljubljanski veliki gimnaziji 16. septembra s sv. mašo. Novinci naj se spremljani po stariših ali njihovih namestnikih 12. ali 13. septembra pri ravnateljstvu z rojstnim listom in poslednim spričevalom oglašajo. Ob enem jim je tudi s saboj prinesiti vsakojake dekreta o oproščenju šolnine ali podelitvi štipendije. Sprejemščine plačajo novinci po 2 gld. 10 kr., priklade za učila po 1 gld. Ves ta denar se povrne tistim učencem, kateri bi sprejemne poskušnje ne prestali. Bodoči prvošolci morajo prinesiti s saboj spričevala, v katerih je razviden napredek iz krščanskega nauka, iz slovnice in računstva in bodo poleg tega delali sprejemni izpit in to 15. septembra pismeno, 16. pa ustno. Zahtevalo se bode: temeljito znanje iz krščanskega nauka v obsegu, kar se ga je učilo v 4. razredih ljudske šole. Iz slovnice, slovenske ali nemške, kamor kdo hoče ravno vstopiti, zahteva se gladko čitanje in pisanje tudi v latinici, poznanje prvotnih oblik, analizacija prosto razširjenega stavka in pravopis. V računstvu temeljito znanje štirih temeljnih računov s celimi števili. Dijaki, ki pripadajo Kranjski gimnaziji, se v Ljubljani ne sprejemajo v dolenjo gimnazijo.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“) z veseljem konstatuje, da se krajcarske knjižice med poverjenike precej pridno razpečavajo in da se je že tudi otvorilo doposiljanje skupljenih denarjev. Doposlalo se nam je namreč prvih 12 gl. s knjižico št. 10 (poverjenik g. J. M. iz Zagorja — čast marljivemu nabiralecu — vivat sequens!). — Laskavo je čitati med doplačevalci v tej knjižici tudi imena doplačevalk in oživela se nam je pri tem skromna nada, da se morda vendar začne domoljubni krogi nežnega spola še posebno zanimati za koristno in lepo našo idejo ter da se nam dejanski pridružijo k sodelovanju — bodrilno in navduševalno. — Ra-

zun od krasotie naših nadjame pa se tudi prijaznega odziva od narodnih naših čitalnic — onih malih središč, ki po slovenski zemlji raztresena širijo, netijo in reprezentujejo probujeno narodno zavest. — Upamo, da jih vidimo kmalu tudi na našem torišči. (Denar in oglasila za poverjenišvo pošiljati je gosp. dr. Jos. Starč-tu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

(Požarni brambi v Spodnjem Logateci) je dovolilo finančno ministerstvo efektno loterijo v korist družbine blagajnice.

(Nagrada.) C. kr. deželna vlada je učencu III. realke, Karolu Klemenčiču, priznala nagrado za rešitev življenja v znesku 26 gl. 25 kr., ker je rešil Sletnega dečka Janeza Kranarja pred utopom v Ljubljani.

(O Novomeški posadki) prinešeno vest „Lj. L.“ prekljuje.

(Zopet nove orgle) iz delavnice gg. bratov Zupan v Kropi! Za Kubeč sta jih napravila in to po najnovejši sistemi na stoške. Strokovnjaki trdijo, da so orgle po tej sistemi narejene mnogo boljše memo vsakih kakoršnih koli drugih. Ni še dolgo, kar sta jela brata Zupan na svojo roko delati, in vendar so to že najnovejši orgle iz njunih rok, in tudi te so jako umetno in dobro delo, intonacija jim je jasna, tast v manualu je 54, spremeni so vsetkozi značajni in ti-le: 1. Principal, ima metalichen, čvrt in poln glas. 2. Salincional z nežnim jako lepim glasom. 3. Bordún, močan poln in temán flavtni glas. 4. Dolce, nežen in jako mehak glas. 5. Mixtur, dopolnilen, živ, pri vsem tem pa jako nežen glas. V pedalu imajo te orgle 24 tast in sledeče spremene: 6. Subbas od 16, ki ima poln teman pa nekako dopolnilen glas. 7. Pedal - Coppel. 8. Octaven - Coppel. 9. Forte. 10. Mezzo forte. 11. Piano. Piščali so vse jako lično in izvrstno ter z največjo pazljivostjo izdelane. Posamični spremeni imajo jako mile v srce segajoče glasove, polne orgle pa zmagovito buče v veličastnem glasu.

Vnanjost orgel je tudi jako lična. Igralnik napravljen je na levi strani; spremeni vpeljani so nad klaviaturo, odpiranje njihovo in zapiranje vrši se tiho hitro, lahko in gladko, da je veselje. Mehanika je, če tudi komplicirana, vendar tako napravljena, da se do vsake reči lahko pride, kedar je kaj uravnati potreba. Cena jim je le 800 goldinarjev, kar spričuje, da je bratoma Zupan v Kropi več na dobrem glasu ležeče, kakor pa na dobrem dobičku. Naj bodeta toraj najtopleje priporočena.

(Cesaričinja Štefanija) poslala je Tržaškemu županu 500 goldinarjev, da naj jih po svoji previdnosti porabi v podporo revežev. Župan je dal 300 gold. takoj razdeliti med uboge, 200 je pa izročil zbirki za tiste nesrečne zapuščene družine, katerim so nedavno v Lloydovem arsenalu očetje ponesrečili.

(Trst se pripravlja na velikanske ovacije), ktere misli svoji bodoči cesarici, nadvojvodinji Štefaniji napraviti. V nedeljo skazal se ji bo „Lloyd“ v vsi svoji krasoti na morji. Peljali bodo namreč več parnikov pred Miramar, ktere bodo vse z lampijoni in lučimi obdali; med temi razsvitljenimi velikani zibale se bodo v tisočeri lučicah male ladjice in čolnichi. V torek, t. j. 8. t. m. napravijo ji Tržaški veterani bakljado pred gradom Miramar, veteranski godci bodo pa godli. V sredo 9. sept. pride vrsta že zopet na „Lloyda“. Tedaj bodo namreč v morje spustili iz ladijišča trgovski parnik „Poseidon“, in se bo slavnosti tudi Štefanija vdeležila. Igrali bodete tedaj dve godbi, vojaška namreč in pa veteranska. Kedar bo slavnost končana, posedli se bodo vsi z godbama po parnikih in bodo Štefanijo v Miramar spremili.

Slabo vreme, ki smo ga te dni imeli, zadrževalo je tudi cesaričinjo Štefanijo, da se ni še peljala v Lipico ogledavat veliko cesarsko konjišče. Kakor čujemo porabiti hoče prvi lepi dan za ta izlet, ki jo popelje skozi Bazovico, kjer ji bodo prebivalci napravili lep sprejem.

(Hči cesaričine Štefanije), nadvojvodinja Elizabeta, ktera je danes 2. septembra 2 leti stara, dobila je za družčino 3 male deklice iz Laksenburga, 2 ste hčeric ritmajstra barona Matzelna, 1 pa policijskega komisarja Haberde iz Laksenburga.

(Vredništvo), da bi si ga človek kar za „mušter“ vzel, ima v Trstu Slovanom in Avstriji sovrážen list „Alabarda“ ali kakor ga ondi imenujejo „Šolobarda“. V soboto zvečer prijeli in zaprli so bivšega odgovornega vrednika Karla Bechtin-gerja in so ga odgnali v zapor, da presedi kazen,

ki jo je že pred več časom pri deželni sodnji naloženo dobil. Druzega vrednika Stanislava Garabita išče deželna sodnja zaradi goljufije. Sicer je pa Garabita tiček, ktere ga bi tudi laška vlada jako rada vjela, ker jo ji je v Trst pobrisal, da se na Laškem vojaštvu odtegne. V Trstu se pa kakor znano mnogo novcev potrebuje. Ker je redakcija malo nesla, vročina pa letos huda bila, človek pa žejen težko piše, šel je in je neko vratarico osleparil za hranilnične bukvice, na ktere je imela 343 goldinarjev naloženih. Tretjega bivšega vrednika „Šalobardinega“ so pa nedavno v Gorici prijeli in so ga zaradi postopanja in vlačugarstva zaprli, ker se ni mogel skazati, o čem da živi.

(Poljedelski minister grof Falkenhayn) je šel pretekli teden na Koroško, da pogleda deželno razstavo, pri tej priliki hoče pogledati, kako so zgradili in vredili hudournike, potem hoče pogledati grajščino Milstasko in kobilišče v Osojah, poslednjič pa fuzine v Hüttenbergu.

Razne reči.

— V Nagy-Saros-u je pogorel umetni mlin, jeden izmed največjih na zgornjem Ogorskem. S skrajno silo so rešili skladišča in postranska poslopja.

— „Skrb za zdravje“ imenuje se najnovejši predmet, ki se bode od sedaj nadalje po vseh madjarskih srednjih šolah podučeval. Učitelji za ta obligaten predmet bodo praktični zdravniki, ki se bodo poprej sami še po 4 mesece za ta predavanja pripravljati morali. Dve univerzi ste za ta pripravljalni tečaj odločeni: v Klausenburg in pa ona v Budapeštu.

— Elementarne sile človeku sovražne. Na Švicarskem, v kantonu Ciriškem, v vasi Glattfelden, se je vračala ob hudem vremenu kmečka družina s polja, da bi prej ko prej prišla pod streho. Dekla je vlekla samotež voziček, na katerem sta sedela dva otroka. Nekoliko zadej je šla mati. Oče je z eno roko držal koso, z drugo je pa voz tiščal, da gré hitreje naprej. Strela vdari, brzkone v koso, od tod gré možu v truplo, po roki v voz, zadene otroka in vžge dno voza. Oče se mrtev zgrudi, dekla omotena odskoči; le mati, dasiravno nekaj omotena, se hitro zavé, potegne otroke z gorečega voza, njiju jeden je bil mrtev, drugi ves opečen. Še le čez dlje časa je dekla mogla gibati se in govoriti, otrok in oče sta bila brzkone pri tisti priči mrtva.

— Prebivalstvo po spolu. Znano je, da se povsod narodi več dečkov nego deklic, in v nežni mladosti je skoraj povsod več dečkov nego deklic. A to se kmalo predrugači, ter že v prvih letih življenja več dečkov umrje, nego deklic, in še preden telo doraste (med 10. do 14. letom) se število naravná. V viši starosti je navadno več ženskih, nego moških. Teh namreč nekaj pomrje na vojski, dalje jih gré več na tuje, in opravlja dela življenju nevarna. Vendar razmerje med moškim in ženskim prebivalstvom v dveh deželah ni enako.

— Velikanoč prihodnjega leta. Nekaj posebnega v prihodnjem letu bode čas praznovanja za Velikanoč. Znano je, da je Velikanoč vselej prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni. Taka nedelja pa mora biti le med 20. oziroma 21. marcam in 25. aprilom, ta dan je vendar poslednji v ti dóbi. Prva dóba, dan 21. marca je bila že večkrat po Krist. ali druga 25. aprila se še dosihmal ni tako pripetila, da bode prvi velikonočni praznik prišel na najkrajni dan. Začetek spomladi bode v soboto 21. marca, nekaj minut poprej bode ščip. Ko bi ščip bil le nekaj minut pozneje, bi imeli Velikanoč že 21. marca! A vsled tega moramo čakati še 5 dni na Velikanoč, ker prvi ščip pade tako neugodno, da je še le v soboto, kmalo po polnoči 17. aprila, a vendar že v nedeljo 18. aprila. Toraj bode Velikanoč še le v nedeljo 25. aprila. To se že vidi, iz vseh koledarov, kolikor jih je dosihdób izšlo. Kakor se vidi, čas tako nanese, a vendar nekateri hočejo to ali uno prerokovati.

— Sila Niagarovih slapov. Kakor pripoveduje ameriški inženir Rhodus, teče čez Niagarove slape poprek 275.000 kub. čevljev vode v sekundi, pád pa znaša začeni pri brzicah 230 čevljev. Moč teh vodenih sil ceni ta inženir prilično na sedem milijonov konjskih sil, t. j. toliko, kolikor 1400 lokomotiv po 500 konjskih sil. Dosihmal se porabi le nekaj teh sil. Na kanadski strani je vodno kolo, ki vodo kviško vleče. Na ameriški strani je bolje. Na brzicah je pet vodovodov, ki goni kolesa, kakih 1000 konjskih sil, potem je tam pod zemljo kanal, ki sprejema vodo iz brzic, a izliva se pa pod slapom, tako, da se ves pád 230 čevljev izkoristi. Vodovod je nekaj zasut s skalnatimi razvalinami, a vendar predstavlja 5000 konjskih sil s pomočjo vertivnih koles (turbin), ki gonijo razne stroje. Nekaj sile Niagarskega slapa rabijo tudi za električno razsvitljavo. Razsvetljuje vas „Niagara-Falls“ in daje obočno luč (Bogenlicht), s katero so ti slapovi na korist potnikov zvečer razsvitljeni. Mislijo pa mesto Buffalo od slapov električno razsvitliti, in ako mo-

goče, obrtnike tam preskrbeti z gonilno močjo od tam napeljavajo.

— Šeststoletnica sv. Filipa Benitija. Za katoliško cerkev na Nemškem si je mnogo zaslug pridobil red servitov, Servi B. M. V. Red je ustanovilo leta 1233 sedem plemenitnikov iz Florenee. k zlati maši sv. očeta mislijo nasvetovati, naj se taisti povzdignejo v čast svetnikov. — Istega leta je bil rojen v Florenci sv. Filip Benitij, ki je bil pozneje temu redu vesoljni predstojnik, število bratov in sester v tem redu je naraslo, prištevši tretje reduike v Evropi, na 10.000. Med temi 10.000 je najslavnejši začetnik habsburške rodovine cesar Rudolf I. „ille primus gentis Austriacae fulgor inclutus“, kakor se imenuje v letopisih tega reda, spisal brat Arhangelij Giani (lib. 3. c. 20). Po gorečih prošnjah tega cesarja je papež Nikolaj III. poslal našega svetnika za miritelja na Nemško. Ko je bil namreč Rudolf I. voljen za cesarja, obdajali so ga od vseh strani mogočni in mnogobrojni sovražniki, posebno pa vojvoda Bavarski in Přimisl Otokar II., kralj česki. Bavarce je izvrstni cesar, odličen v boji in miru, naglo pomiril, a huje mu je bil boj s kraljem českim, pod njim je moč in slava českega kralja vrhunec dosegla. Leta 1276 je bil končan tudi ta boj, in domača moč Habsburžanov je bila krepko vtrjena. Veliko je k temu pripomogel sv. Filip Benitij s svojimi iskrenimi besedami in modrimi sveti. Več ko enkrat je prepotoval vso Nemčijo, Francosko in Laško od konca do kraja, umrl je l. 1285 dne 23. avgusta v mestu Tudi (Tudertum) v sluhu svetosti, papež Klemen X. ga je slovesno povzdignil med svetnike Božje. — Tam, kjer je pred 600 leti blaženi frančiškan Jakopone prepeval najlepšo pesem „Stabat mater“, ki je kedaj poveljevala žalost B. D. M., je bila letos 21., 22. in 23. avgusta tridnevna služabnika preblažene Device, častilec M. B. so prišli tje od blizu in daleč, tudi v Frohnleiten-u na Štajarskem so praznovali tako tridnevno. — Kakor mnogo drugih redov, tako brojiijo tudi serviti dandanes komaj toliko stotin, kakor nekdanj tisočev. Največ jih je na Laškem okoli zibelj tega reda. Tam v Toskani so nazaj kupili samostane. Na Nemškem se vidijo njih trupla na Križni gori pri Bonu, dosihdób še nestrohnjena. V Slupu v Pragi je pepel dvajsetih servitov, ktere so Husiti zarad vere sežgali; od njih samostanov na Českem se je ohranil le jeden; tudi na Avstrijskem, Tirolskem, Štajarskem, Koroškem in Ogerskem njih samostani nimajo zadosti prebivalcev, vendar imajo nove naselbine na Francoskem. Angleškem in v Ameriki. Povsod jim želimo lepega razcveta!

Telegrami.

Berolin, 2. septembra. „Nord. Allg. Ztg.“ pravi, da so sporočila, kakor jih časniki o izgonu pruskih podanikov iz ruskopoljskih pokrajin prinašajo, popolnoma izmišljena. Od novega leta do avgusta izgnali so sploh le 113 inostrancev (ptujcev) iz Varšove. Med temi je bilo le 61 Nemcev. Izgnani so bili zarad pomanjkanja potnega lista, lenobe, vlačugarstva, ali pa zarad vdeležitve pri delavskih demonstracijah.

Praga, 2. septembra. Cesarsko pismo, pisano v Plznu 1. septembra izreka Čehom posebno pa Plzenjcem cesarsko zahvalo za izraze neomahljive udanosti, ljubezni in zvestobe.

Marseille, 2. septembra. Včeraj imeli smo 28 mrličev za kolero, v Toulonu pa 19.

Madrid, 1. septembra. Včeraj pomrlo je na Španjskem 1068 ljudi za kolero, kolikor je namreč uradno znanega iz posamičnih pokrajin

Umrli so:

30. avgusta. Marija Črne, hišna posestnica, 57 let, Kladezne ulice št. 19, srčna hica.

V bolnišnici:

29. avgusta. Marija Nagode, dninarica, 34 let, jetika.

30. avgusta. Jakob Lončar, gostač, 31 let, jetika.

Tujci.

31. avgusta.

Pri **Matiču**: Julij Springer, lastnik časnika; Žiga Angel, trgovec, z Dunaja. — Alojzij Schrötter, e. k. finančni nadkomisar, iz Brna. — N. Malessovieh, uradnik, iz Dubrovnika. — Josipina Purkhardhofer, Adela Cambiagio, zasebnica, z družino; Kristina Brichta, zasebnica, iz Trsta. — Baroninja Bonar, zasebnica, s hišnjo, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Avgust Haag, zasebnik, z Dunaja. — Peter Pöchner, zasebnik, iz Badena. — Marija Zabransky, zasebn., s sinom, iz Prage. — Hermína Weiss, trg. soproga, iz Travnika. — E. Hailler, zasebnik, iz Trsta. — Janez Kovačev, trgovec, s sinom, iz Šibenika. — Karol in Josip Novak, zasebnika, iz Zagreba. — Eleonora Skalac, uradnikova soproga, iz Karlova. — Ferdinand Winter, žitni trg., iz Koprivnice. — Dr. Jan. Pekolj, e. k. sodn. pristav, z družino, iz Maribora.

Pri **Južnem kolodvoru**: Oton pl. Werdmüller, zasebnik, s sestro; Strauss, profesor, z Dunaja. — Matej Holzinger,

zasebnik, iz Gorice. — Rudolf Pregenger, zasebnik iz Pulja. — Franc Lerchner, uradnik, s soprogo, iz Ljubljane.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 95 kr.
Sreberna 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 50 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	571 „ — „
Kreditne akciije	278 „ 75 „
London	124 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 88 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 05 „

Od 1. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 20 kr.
Papirna renta 5%	92 „ 44 „
Akciije anglo-avstr. banke	200 gl. 99 „ 50 „
Länderbanke	98 „ 75 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	557 „ — „
državne železnice	294 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	191 „ 25 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ — „
„ „ „ 1860	500 „ 139 „ 25 „
Državne „ srečke iz l. 1864	100 „ 168 „ 50 „
„ „ „ 1864	50 „ 167 „ — „
Kreditne srečke	100 „ — „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 75 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ — „ — „
„ Ferdinandove sev.	106 „ — „ — „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „ — „

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 45 gl., Rio 43, St. Domingo 53, Portorico, 80 Cejlon 68—125, biserna 90, Java 57, Mokka 86—103.

Sladkor po 24.50—29 gld.

Dišave: poper 90 gl., žbice 67.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 17, iz Smirne 11, rozine 14, pomorance 3, limone 4 za vsak zabo, rožiči 6, mandeljni 74.

Olje: laško 43—90 gl., albansko 42—48, dalmatinsko 43, angleško 30.50 petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—165, teletina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 16 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, ister-ska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 47.

Ježice po 22—27 gl.

Zito: pšenica ruska 8.80—9.25 laška 9.25, koruza 6.25, rž 7.25, oves 8, fižol 10, grah 11—15, riž laški 14—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Mast: maslo 95—100, angleška 50, ogerska 55, špeh 51.50.

Št. 14.317

Razglas.

(2)

Zaradi oddaje del pri napravi novega kanala in novih cestnih talvulicah na grad se bode pri mestnem magistratu

dne 3. septembra 1885 ob 10. uri dopoldne

v mestni dvorani vršila pismena dražba.

Dotični načrti, pogoji in proračuni so ob navadnih uradnih urah v pisarni mestnega stavbinskega urada vsakemu na razpolaganje.

Mestni magistrat Ljubljanski

dne 28. avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogosloveem in mašnikom

spisal (10)

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) velja 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) velja 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.

Priporočljive slovenske molitvene knjige,

ktere ima v zalogi

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

	pol usnje	vse usnje	zlata obreza
Sveta Ana ali molitvene bukvice v češčenje sv. matere Ane. Spisal Hrisogon (z velikimi črkami)	— gl. 60 kr.	— gl. 80 kr.	1 gl. — kr.
Družbene bukvice za dekleta in molitvene bukvice. Spisal J. Rozman		1 „ 30 „	1 „ 70 „
Gospod usliši mojo molitev. Molitvene bukvice za pobožne Slovence. Spisal I. Volčič. (Velik tisk)		1 „ 10 „	1 „ 50 „
Hvala božja	— „ 35 „	— „ 50 „	— „ 56 „
Kruh angeljski. Molitvene bukvice za mladino	— „ 30 „	— „ 40 „	— „ 60 „
Kruh nebeški ali navod, pobožno moliti in častiti presveto Rešnje Telo s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami. Spisal Janez Zupančič	— „ 70 „	— „ 90 „	1 „ 20 „
To knjigo smemo čast. občinstvu toplo priporočati, ker obsega, kakor je že iz naznanjenega naslova razvidno, bogato zbirko molitev v češčenje sv. Rešnjega Telesa. Udom, na mnogih krajih razširjene bratovščine presv. Rešnj. Telesa, bode posebno dobro služila kakor popolni molitvenik. Čisti dobiček odločen je dobroteljnemu Vincenčijevemu društvu.			
Lilija v božjem vrtu ali deviški stan, njegova lepota in pripomočki ga ohraniti. Sp. Jeran in Zamejic	1 „ 40 „	1 „ 70 „	2 „ 50 „
Sveti listi in evangelijski		1 „ 24 „	1 „ 70 „
Marija Devica, Gospa Jezusovega presv. Srca. Spisal J. Dolenec	— „ 45 „	— „ 56 „	— „ 80 „
Mašne in druge molitve. Spisal L. Pintar		1 „ — „	1 „ 20 „
Svete molitve z odpustki. Molitvenik za pobožne katoliške kristijane. Spisal Jožef Erker	1 „ — „	1 „ 20 „	1 „ 50 „
Knjiga obsega bogato zbirko za vsako potrebo primernih molitev, ktere so vse z odpustki sklenjene. Papir je bel, tisk lep, črke primeroma volike. Časopisi so se o tej knjigi izvrstno izrazili ter ji prednost pred drugimi pripoznali.			
Naša ljuba Gospá presv. Srca. Spisal Ivan Volčič		— „ 90 „	1 „ 30 „
Nebeške iskrice za mladost, pa tudi za odrasčene ljudi	— „ 30 „	— „ 35 „	— „ 55 „
Razlaganje sv. maše po čast. očetu Martinu Cochemu. Domače in molitvene bukve		1 „ 40 „	2 „ — „
Šmarnice ali Majnikovi ogovori. Spisal Sim. Gaberc	— „ 90 „	1 „ — „	1 „ 20 „
Vedno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Spisal Bonač		1 „ 24 „	1 „ 70 „
Vertec nebeški. Molitvene bukvice za pobožne Slovence. Spisal Ivan Volčič		— „ 70 „	1 „ — „
Zvonček nebeški, ali molitvene bukve z mašinimi, spovednimi, obhajilnimi molitvami itd.		— „ 52 „	— „ 80 „

Vsi tà naznanjeni molitveniki, so le en del naše zaloge in so oziroma njih vsebine vsega priporočevanja vredni. — Kdor pa želi popolnejši imenik, kteri je ravnokar izšel, mu ga tudi radi pošljemo.

(10)